

ΣΕΛΙΔΕΣ ΤΗΣ ΤΟΥΡΚΟΚΡΑΤΟΥΜΕΝΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Η ΓΥΝΑΙΚΕΣ ΤΩΝ ΚΛΕΦΤΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΑΓΟΝΙΣΤΩΝ

Ἡ γυναίκα τοῦ Καλιμαχοῦδα. Ἡ γαροκαμένη, λεβεντομένη. Τὸ ἔθνημα τῆς Κουτσογιάννενας. Συντρόφισσες στὴν ἀγάπη καὶ στὸ βόλι. Ἡ ἥρωϊκὴ γυναίκα τοῦ Μεσολογγίου καὶ ἡ ἔκκλησις τοῦς στὶς γυναίκες τοῦ πολιτισμένου κόσμου, κ.τ.λ.

Ἡ ζοφὴ, ἡ εὐθοσφία, ἡ ψυχικὴ εὐγένεια καὶ ἡ ἀρετὴ τῶν γυναικῶν καὶ τῶν χορτιστῶν τῶν ἀοματωλῶν καὶ κυρίως τῶν κλεφτῶν ἐπὶ τουρκοκρατίας δὲν ἔχει ἐξιστορηθῆ ὅσο ἔπρεπε. Καὶ ὅμως δὲν ὑπάρχει ποικιλοτέρα σελίδα στὴν ἑλληνικὴ ἱστορία. Ἦσαν ἡ γυναίκες ποὺ ἐγέννησαν τοὺς ἀγωνιστὰς τοῦ 1821, μέσα στὶς ἀγώνισες, στὰ ἥρωϊκὰ τραγοῦδα καὶ τὰ γλέντια κοντὰ στὶς κροφούσσες τῶν βουνῶν, στὶς πληλῆς καὶ στοὺς βράχους.

Αὐτὲς τὶς λεβέντισσες ποὺ μὲ τὴν ἀγάτη τους ἀνακούφιζαν τὰ ἥρωϊκὰ παλληάρια καὶ μὲ τὶς φροντίδες τους τοὺς διεύθυναν στοὺς κινδύνους καὶ τοὺς περιέβαλλαν ὅταν ἐπληγόνοντο, τοὺς ἔχουν ἐξυμνήσει τὰ δημοτικὰ τραγοῦδα.

Στὴν παραδόχῃ ζωὴ τῶν κλεφτῶν ἦταν φυσικὸ ἡ γυναίκες τους νὰ ζοῦν μὲ ἀδιάκοπα χροιοπαροῦδα. Ὁ ἀγαπημένος τους ποὺ ἔφευγε γιὰ νὰ πάη νὰ χερπήσῃ τὸν Τούρκο θὰ ξαναγρόζε τὰμα :

Ὅταν ὁ Καλιμαχοῦδας τὸ πρωτοπαλιζαρο τοῦ Ἀνδρουῦτσου, τοῦ πατέρα τοῦ Ὀδυσσεῦς Ἀνδρουῦτσου, ἔφυγε γιὰ τὴν Πελοπόννησο μὲ διακόσιους κλέφτες γιὰ νὰ πολεμήσῃ τοὺς Τούρκους, ἡ γυναίκα τοῦ ἔφευγε μαζία. Καὶ ἡ μόνη τῆς ἀνακούφιση ἦταν νὰ κάθεται μπροστὰ στὴν πόρτα τῆς καὶ νὰ βλέπῃ πρὸς τὴ θάλασσα τοῦ Ἀφροακικοῦ, πρὸς τὰ μακρινὰ βουνὰ τῆς Ἀζαρνανίας ὅπου εἶχε τραβῆσει μὲ τὸ μικρὸ πολεμικὸ του σῆμα ὁ ἥρωϊκὸς κλέφτης. Ἐκεὶ ἡ γυναίκα τοῦ τραγοῦδοῦσε :

Βιοζοῦδες καὶ καρῖα μου γλήγορα ομορφίαινα
Αἰδοῦ ποὺ πάτε κ' ἔρχεσθε σὸν Κόμο καὶ
[σὸν Βίλιο

Μὴν εἶδαι τὸν ἄνδρα μου, τὸ Ἀδὸν Καλιμαχοῦδα

— Ἐμεῖς γὰρ εἶν ἀρήνομα πᾶσι σὺ Γαροκλή
Ἐλῆν ἀπὸ κ' ἐβέντισε, κοίτα ομορφίαινα
Ἐλῆν καὶ πόντε μὲ φρε, τίς σούβλες νὰ γροῦσω...

Ὁ Καλιμαχοῦδας ἔβαινε θοῦσι στους Τούρκους τοῦ Μοσῆ καὶ ξαναγρόζε σὸν τόπο του, ἀλλὰ δὲν εἶχαν ὅλοι οἱ κλέφτες αὐτὴ τὴ τύχη. Καὶ ἡ γυναίκα, ἔξωσαν ἀπὸ ἀποστά βουνὰ μέσα σὸν ἀλλόλοτο πλοῦτο ποὺ τοὺς ἐξηφράζιζαν τὰ λάφυρα ποὺ ἔφεραν οἱ ἄνδρες καὶ οἱ ἀρροφονιαστικοὶ τους, ἐμάθαιναν ἄζαφνα τὸ παλιὸ νέο, ὅπως ἡ Κοιτογιάννενα τοῦ δημοτικοῦ τραγοῦδοῦ.

Κοιτὴ ἡ κατετάσσει, νῆγ τοῦ Κοιτογιάννη
Μὲν' τὰ χρῶσά παρῶματα, μὲ τὸς χρῶσὸς σελίτες
Νὰ τὴν ἐπὶ γὼ σαζζοῦμα, νὰ τὴς τὸ εἶπὸ φορῆμα

Ἄς πάγο μοσχοκίονδα νὰ τὴν περιφοβήσω
Μῆρα τὴν πᾶσ' ἡ μωροῦδα καὶ μονιχὴ ἐυ-
[πρῆσι

Κε' ἀπ' τὸ μῶσο τὸ ποῦ κ' ἀπ' τὰ πολλὰ
[γιοῦδα

Σφῶθ' ἡ κατετάσσει καὶ μὲ γινωροῦται :
Ἐπαῖ, τί κατὰ μωφρῶες ἀπὸ τοὺς Κατετά-
[σους :

Κατὰ, ψυχρὰ κ' ἀδιάκοδα, κροῦ μου, γὼ
[σοῦ φέγω

Τὸν Νιζοιάκη πᾶσις, τὸν Κουτσογιάννη
[σοῦσαν.

Ἐπειὴ ἀπὸ τέτοια ἀποχρήματα ἡ κλέφτισσα ἦταν σχεδὸν χαμένη. Ἀντιπροσπιστι, μονιχὴ μὲ μοσὸ παιδί καὶ μὲ μιὰ γρημίνα ἢ πεθερὰ ἦταν ἀναγκαζομένη νὰ φύγῃ σὲ ἀγνωστὰ μέρη γιὰ ν' ἀποφυγῇ τὴν καταδίωξι τοῦ τουρκοῦ στρατοῦ ποὺ ὅσπερ ἀπὸ τὸ φόνο τῶν κλεφτῶν ἐπροχωροῦσε πάντα στὰ κροσφῆστὰ τους μὲ τὴν ἐλπίδα πὼς ἐκεὶ ὑπῆρχαν κρημένοι θησαυροί.

Καὶ πολλές φορὲς τὴν κλέφτισσα τὴν ἐπερίμενε ἡ χειρότερη τύχη. Τὴν ἐπιαναν οἱ Τούρκοι αἰχμαλωτοὺ καὶ ἂν ἦταν γρημί τὴν κρατοῦσαν σκλάβοι, ἀλλ' ἂν ἦταν νέα καὶ ὀμορφὴ τὴν ἤθελαν γιὰ τὸ χαρμὶ. Καὶ τότε ἔδειχναν τὸν ἥρωϊσμὸ τους καὶ ὅλη τους τὴν ὑπερηφάνεια ὅπως ἡ γυναίκα τοῦ Λαϊκοῦ. Τὸ

τραγοῦδι ποὺ τὸ λέει εἶνε ὁρατότατο.

Τ' εἶν' τὸ κακὸ ποὺ γίνεται σὸν Λαϊκὸν τὴ γυναίκα,
Πᾶσ' Ἀσβανίτες τὴν κοιτοῦν καὶ δέκα τὴν ἐξιάζου.
Λάγανα δὲν πατιέσσαι, ἄν παρῶναι Τούρκου ἄνδρα;
Καλὸν νὰ ἰδοῦ τὸ αἶμα μου τὴ γῆ νὰ κοκκινήσῃ
Παρὰ νὰ ἰδοῦ τὰ μάτια μου Τούρκου νὰ τὰ φρέσῃ.

Καὶ μαζί μὲ τοὺς κινδύνους καὶ τὶς ἀπειλὲς ποὺ τραβοῦσε ἡ γυναίκα τοῦ κλέφτη, ἦταν καὶ ἡ λαχτήρα καὶ ὁ καθαῖος τῆς μίνας τους, τῆς λεβεντομένης ποὺ δὲν εἶχε κλάψει μοναχὰ μιὰ φορὰ στὴν πιεραμένη ζωὴ τῆς τὸ θάνατο ἐνὸς γαμοῦ. Γιὰ τὴν μίνα τοῦ Ἀνδρουῦτσου καὶ γιὰ τὴ μίνα τοῦ Κίτσου μιλοῦν τὰ γνωστότατα δημοτικὰ τραγοῦδα.

Καὶ ὅταν στὴν ψυχὴ τῆς ὁραίας κλέφτισσας μιλῶ ὁ φῶτας τότε γίνεται πικρὰ ἀμαζόνα. Θέλει νὰ πάη μαζί του σὸν κίνδυνο, νὰ πολεμήσῃ, νὰ μὴν τὸν ἀπογορηθῆ ὅστε στὴ ζωὴ, ὅστε σὸ θάνατο.

— Πῶς μ' ἀρέντε, πάρε μ' κ' ἐμὲ ὅπου παρῶναι
Νὰ μοσχοῦν νὰ δελεῖς, νὰ στροῦσο, νὰ ξεστοῦνο.
Νὰ σὲ κοῦρῶ βροῦτῆ, σῆρα νὰ σὲ κοιμῶ.
— Κε' ποὺ παρῶναι ληροῦ, χοῦσαι δὲν παρῶναι
Ἐκεὶ 'να ἰδοῦσε φοιῶδες καὶ οὐνεγμὴ θεοῦ.
Πᾶσ' ἰσοῦτῶν' ἀοματωλοὶ καὶ κίεφτες ἀποστομῶναι
— Πῶς μ' ἀρέντε, πάρε μ' καὶ μένα ὅπου παρῶναι
[γυῖναις.

Στὸ πᾶσι σου νὰ ποιεῖσῃ, σὸν ἴσκιου σου ν' ἀδειῶσο.
— Κε' ποὺ παρῶναι ληροῦ, χοῦσαι δὲν παρῶναι
Πᾶσ' ἐβέντισε ξαροστοῖ ποὺ τὰ σπαθὰ τραβοῦνε.
— Γιὰ τίποσ μὲ σὰ τὸαῖμα, βάλε μ' ἀνεγμῶνα σῆρα

Ἐ μὲ κ' εἶνα γοργῶρο μὲ ὅσῃ ληροῦ μὴ
Κε' ἂν δὲν τρεψῶσ ὄν εἶ, στείλε με πᾶσι πῶσο.
— Κῶσ μὴν κλάς, κ' ἂν βροῦσαι, σὲ πᾶσι μὲ ἔμενα.
Κε' ἂς περπατήσῃμε μαζί σὲ γῆμα καὶ σὲ πάροσο.

Τῶν ἥρωϊκῶν αὐτῶν γυναικῶν ἦσαν κόρες, ἡ γυναίκες τῆς Ἑλλάδος; κατὰ τὴν ἑλληνικὴ ἐπαναστάσι ὅταν δὲν εἶχαν ζῆση αὐτῆς ἢ ἴδως τὴν περιτεταμένη ζωὴ τῆς κλέφτισσας πρὸ τοῦ 1821.

Ὁ ἥρωϊσμὸς τῶν γυναικῶν ποὺ εὐφρόνησαν κλεισμένες σὸ πολιτικοῦ Μεσολογγίου τὸ φανερόναι. Ἐπῆγαιναν στοὺς προμαχῶνα μαζί μὲ τοὺς ἄνδρες, τοὺς ἀδελφούς καὶ τοὺς πατέρες τους καὶ ἐνὸς ἔφεραν ἡ σφαίρες προσπαθοῦσαν νὰ φράζουσαν μὲ στρωμνῆ καὶ μὲ σάνδια καὶ μὲ ἄλλο εἶκοσ ποὺ τὸ μετέφεραν ἀπὸ τὰ σπᾶτια τους τὰ σῆματα ποὺ ἄνοιγαν στὰ τεῖχη ἢ ὀρίδες τοῦ τουρκοῦ ποροβολικοῦ.

— Καὶ τότε χάρις σὲ μιὰ ἔκκλησι πρὸς τὶς γυναίκες τοῦ πολιτισμένου κόσμου ποὺ ἀπῆρθαν ἡ ἐλληνίδες ἐπληροφόρηθη ἡ Εὐρώπη ποὺ παρακολουθοῦσε μὲ συμπάθειαν τὸν ἥρωϊκὸ ἀγὼνα τῆς Ἑλλάδος, ὅτι τὸ τουρκοῦ ποροβολικὸ τοῦ στρατάρχου Ρεσίτ τὸ δημόθηναν γάλλοι ἀξιωματικοί. Μεταφέρομα εἶδὸ ἕνα μέρος ἀπὸ αὐτὸ τὸ συγκινητικὸ ἱστορικὸ ἐγγράμμα, ἀρβῶδες ὅπως εἶχε γομφὴ διὰ νὰ μεταφρασθῇ.

«Ἐπειὴ σχεδὸν εἶδὼν μητέρας ἀποθηκοῦσας ἐν ταῖς ἀγᾶλαις τῶν θυγατέρων, θυγατέρας ἐκπνεούσας ἐνώπιον τῶν πατέρων, τέσσα ζητοῦντα εἶν σταγόνα γάλλικος εἶς τοὺς μαστοὺς νεκρῶν μητέρων.

Ἡ γυνότης, ἡ πᾶσι, τὸ ψῆχος καὶ ὁ θάνατος ὑπάρχουσιν ἐλαχιστα θανάτῳ ὡς πρὸς ἄλλα, ὅσα παρεπῆσαν εἰς τοὺς δακρυρροῦσας ἡμῶν ὀφθαλμούς. Αἱ πλείστα ἀπολέσασιν ἀδελφούς καὶ ἀδελφάς. Τινὲς ἔβαιναν ὀφθαῖμα καὶ ἀποροί.

Ἄλλ' ὁ φίλια τῆς Ἑλλάδος, πιστεύσαστε ὅτι οὐδεμίαν τῶν συμφορῶν τοῦτων διεπέρασε τόσον βαθέως τὰς καρδίας ἡμῶν, ὅταν ἡ ἀπανθρωπία ἦν ἔδειξαν πρὸς τὸ ἑλληνικὸν ἔθνος; πολλοὶ ἐκ τῶν καυχουμένων ὅτι ἐγεννήθησαν ἐν τοῖς κόλποις τῆς πολιτισμένης Εὐρώπης.»

Τὸ ἐγγράμμα αὐτὸ τὸ ὑπέγραψαν ἡ Μα-

Ἀθῆνα πρὸ τοῦ 1750.

Ἐλληνικὴ ἀπορφῆνα τοῦ 1821.

ρία Τομπάζη, ή Βασιλική Τσαμαδοῦ, ή Ἐλένη Σαζίνη, ή Εἰρήνη Μελιδώνη, ή Εὐανθία ή Ἡρακλειώτισσα καί ἄλλες. Ἡ ἐκκλησιὰ δὲν εἶχε δυστυχῶς πραγματῶ ἀποτελέσματα. Ἡ παρεόνοσα ἀξιωματικούς καί μηχανικούς στοὺς Ὀθωμανοὺς χριστιανικῆ Ἐυρώπῃ ἄφρονε τὸν Ρεσίτ πασά νὰ τελειώσῃ ἐντελῶς τὸ καταστρεπτικὸ τὸν ἔργο. Γοήγορα ἤρθε ἡ μοιραία ἡμέρα καὶ τότε οἱ πολιορκούμενοι ἀφῶρ ἐπέσθησαν ὅτι δὲν μποροῦν νὰ κρατηθοῦν περισσότερον, πρὶν λάβουν τὴν τελειωτικὴν τους ἀπόφασι. ἠθέλησαν νὰ μάθουν καὶ τὴ γνώμη τοῦ ἐπισκόπου Ρωγῶν καὶ τὸν γυναικῶν. Τότε ἡ γυναίκες ὅταν τὰς ἐρώτησαν ἂν προτιμοῦν τὸ θάνατο ἀπὸ τὴ δουλεία, τὴ βεβαία ἂν παρεδίδοντο, ἀπήντησαν ὅλες μὲ μιὰ φωνή :

—Τὸ θάνατο!

*Υστερα δὲ ἀπὸ αὐτὸ ἐζήτησαν ἀπὸ τὸ δεσπότη νὰ τις μεταλάβῃ. Ἐξείνος τοὺς ἀπήντησε:

—Μετὰλημι ἔχετε τὸ αἵμα τὼν ἐχθρῶν. Κατὰ τὴν ἐξέδοσιν τοῦ ἐπιπολοῦθησε ἡ μία ἀπὸ τις τοσὶ κάλαγγες, στὴν ὁποία ἦσαν ἡ γυναίκες καὶ τὰ παιδιά, δὲν μπόρεσε νὰ προχωρήσῃ γρήγορα καὶ ἀναγκάσθηζε νὰ ξαναγαυῖσῃ στὸ Μεσολόγγι. Ἀλλὰ στὴν ἠρωϊκὴ πόλι εἶχαν ὀφίησει καὶ οἱ Τούρκοι καὶ ἡ γυναίκες μὲ τὰ παιδιά γιὰ τὰ μνηστέρων στὰ χεῖρα τῶν ἀγρίων νικητῶν ἐβαλαν φωτιά σ' ἕνα βαρέλι μὲ πορτίδια καὶ ἐτινάχθησαν μὲ τὸν ἐπίσκοπο στὸν ἀέρα.

Τὴν πρωτοφανῆ αὐτὴ ἐποποιία ποὺ ἐσυγκίνησε τότε ὅλες τις εὐαίσθητες καρδιὰς τῆς Ἐυρώπῃς, εἶχε ὡς θέμα στὴν τραγωδία τῆς «Νιζηράτος» ἡ λογιὰ ἐξείνου τοῦ καιροῦ καὶ ὀραία Εὐανθία. Ὑπάρχει μιὰ ἐπιστολὴ τῆς ἀπὸ τὴν ὁποία φαίνεται πόσον βαθειὰ ἠσθάνθη ἐξείνου τὸ γεγονός.

*Ἐνθυμῖται, γράφει, πόσον κατέλιπε τὰς νηγὰς ἡμῶν ἡ πιθόσι τοῦ Μεσολογγίου, πόσον δὲ βαθύς ἐπέλησε τὰς καρδιὰς. Ἀδύνατον μὲν ἦτο ν' ἀπομακρῶντο τῆς μνημῆς τὴν ὀλεθρὰν ἰκάνη τῆς. Τὰ ἠρωϊκὰ ἐκείνη γάρματα μαχόμενα τόσας ἡμέρας κατὰ τοῦ θανάτου καὶ ἐμνημοσύνην πάλιν ὡς ἐκ θανάτου, ἵνα τρομάξωσι ἐν μέσῳ τοῦ νεκροῦ τοῦ οὐνότου τὰς βαρβαρικὰς κάλαγγας, οἱ τελευταῖοι ἀποχωρητικοὶ τῶν φίλων καὶ τῶν συγγενῶν, οἱ γυνοὶ τῶν μητέρων, οἱ λυμοὶ τῶν τέκνων καὶ πάντες οἱ ἀνθρώποι ἐκείνου, οἵτινες ἀπεράσισαν ν' ἀποθάνωσι μετὰ τῶν γερότων καὶ τραυματιῶν, ἐξεκκοχίζοντο ζωηρῶς εἰς τὴν φαντασίαν μου. Ἄν ἠδύναμην ν' ἀναχωρήσω τὴν καρδιά μου, ἀπὸ τοῦ καταλιπέοντος αὐτῆν βίου, ἂν μὴ ἐπιχειροῦν νὰ γράψω ὅσα ἐνόμιζο, ὅτι εἶ ἤκουοι καὶ ἐβλέπον.

Ἀπὸ τὸν κόσμον τῶν ἠρωϊκῶν αὐτῶν γυναικῶν προσηλθῶν ἡ διάσημη Μπουρντελινα, ἡ ὁποία ἀφῶρ ἔχασε τὸν ἀντρα τῆς καὶ τὸν μεγαλύτερον γιὸ τῆς στὸν πόλεμον κατὰ τῶν Τούρκων, ἀγόρασε καὶ ἐξώπλισε τρία πλοία μὲ τὰ ὁποία ἀποφασίσε νὰ ἐκδικηθῇ μαχομένη κατὰ θάλασσαν, καὶ ἡ Μαντῶ Μαυρογένους, τῆς ὁποίας ἡ προσωπικὴ ἀνδρεία ἐκάμε κατὰλήξῃ σ' ὅλον τὸν κόσμον, ὅπου ἐγνώσθησαν τὰ ἠρωϊκὰ τῆς κατορθώματα. Ἡ Μαντῶ, πολὺ νέα καὶ ὀραία καὶ πλουσία, ὅταν ὁ πατέρας τῆς Στέφανος Μαυρογένης τῆς Μολδοβλαχίας, ἐσφάγη κατὰ διαταγὴν τοῦ σουλτάνου, δὲν κατέφυγε στὴν Ἰταλία ὅπως ἄλλες ἀπὸ τις πλούσιες ἑλληνίδες, ἀλλὰ ἔλαβε μέρος προσωπικῶς στὸν ἀγῶνα. Σὲ μιὰ ἀπόπειρα τῶν Τούρκων ν' ἀποβιβασθοῦν στὴ Μύζογο κατὰ τὴ δούρα τῆς ἐπαναστάσεως ἐπέθη ἐπὶ κεφαλῆς ὀπλισμένων Μυζοκίων καὶ ὄμοσης κατὰ τὸν ἀποβιβαζόμενον. Ὁ Τούρκος ἀρχηγὸς ἐσφάγη ἀπὸ αὐτὴν ἡμιθανὴ καὶ τὸ ἐξώπλισε μισροστὰ στὰ πόδια τῆς καὶ οἱ ἄλλοι ἠναγκάσθησαν νὰ ἐπιβιβασθοῦν στὰ πλοία.

Ἀργότερα ἡ ἀβλή τοῦ Ὀθῶνος εἶδε πολλὰ ἀπὸ τις γυναίκες αὐτὰς καὶ τὰ ὀραία χροῖσῖα τῶν νὰ περιστοιχίζον τὴ βασίλισσα Ἀμαλία.

Κνωία τῆς νῆσον Τύρον μετὰ τῆς ἰσηγορίας τῆς (1804).

ΠΟΙΗΜΑΤΑ

Ἡ ΑΝΑΧΩΡΗΣΙΣ ΤΗΣ

Ἐυπνῶ καὶ μοῦπαν, ἔφρυγεν ἡ κόρη ποῦ ἀγαποῦσα καὶ κτερόζινο σὸ γιγλῶ, τῇ θάλασσῃ παρακλῶ, τὴν πικροκρυμτοῦσα.

— Ἐγὼ τὰ πρωτοδέχθηκα τ' ἀφράτ' τῆς τὰ κάλλη, μοῦπ' ἕνα κῦμα, καὶ γι' αὐτὸ μὲ πόθο καὶ μὲ γογγυτὸ φίλῶ τὸ περιγιάλι.

—Τὰ μάτια τῆς, ἐρώτησα, μὴν ἦταν δακρυσιμένα ;

Ἐν ἄλλο κῦμα μοῦ μιλεῖ :

—Σὰν τὸ χαροῦμενο ποῦλι ἐπήγγαινε στὰ ξέννα.

Τὸ τρίτο κῦμα ἐρώτησα : Ἐμὲ γιὰτί ν' ἀφήσῃ νὰ κλαίγω καὶ νὰ λαχταρῶ ;

Περνάει τὸ κῦμα τὸ σκληρὸ χωρὶς νὰ μοῦ μιλήσῃ.

Γ. ΖΑΛΟΚΩΣΤΑΣ

ΤΑ ΑΝΘΡΩΠΙΝΑ ΠΑΘΗ

ΑΝΕΚΔΟΤΑ ΖΗΛΙΑΡΗΔΩΝ

Ὁ τρομερὸς θάνατος τῆς Λαΐδος. Ἡ ζήλεια ἐνὸς ἰσπανοῦ. «Μὲ ἀπάτησε μὲ... τὸν ἀνδρα τῆς !...» Καὶ ἕνας ποῦ ἐξήλευε τὸ... νερὸ !

Τὸ τρομερότερον ἀπὸ τὰ ἀνθρώπινα πάθη, εἶε ἀσφαλῶς ἡ ζήλεια.

Ἡ Ἱστορία ἀναφέρει ἕνα κορὸ τραγωδίας ποῦ εἶχαν ὡς ἀφορμὴ τὴ ζηλοτυπία.

Ὁ Ἀθήναιος, π. χ. περὶ ῥίφει ὡς ἐξῆς τὸ οἰκτρὸν τέλος τῆς περιφθιμον ἑταίρας Λαίδος : Ὅταν τὴν ἐρωτεύθηκε ὁ Πανσκωνίας, τόσο πολὺ ἐξηγέρθη ἡ ζηλοτυπία τῶν ἄλλων γυναικῶν, ὥστε ἐπήρσαν καὶ τὴν βρήκαν μὲς στὸ ἱερόν τῆς Ἀφροδίτης, ἐκεῖ δὲ τὴν ἐσκόπεσαν χτυπώντας τὴν μὲ τὰ ξύλινα παπούτσια τοῦς !...

Οἱ χροιογρίφοι τοῦ μεσαῖου ἀποκαθίζονται τὸ ἐξῆς καταπληκτικὸ γεγονός, τὸ ὁποῖον πιστοποιοῦν ὡς πραγματικὸ :

Ἐνας ἰσπανὸς εἶδε κάποτε στὸν ὕπνον του ὅτι ἡ γυναίκα του τὸν ἀπατοῦσε. Ἐποίησε δὲ τόση ὀργὴ μέσα στὸν ὕπνον του ἀπ' τὸνεῖρο του αὐτοῦ ὥστε ζύφνησε ἀμέσως. Ἡ γυναίκα του κοιμῶταν διπλα του, χωρὶς, φυσικὰ νὰ ὑποπτεύεται τὸ παραμικρὸ. Ὁ ἰσπανὸς τότε, μόλις τὴν ἀντίκρυσε, ἐνοιωσε τέτοια ζήλεια μέσα του, ὥστε χωρὶς νὰ προφθάσῃ νὰ ἐλθῇ στὰ λογικά του, ἔπεσε πάνω τῆς καὶ τὴν ἐπύξε !...

Ἴδου τώρα καὶ μιὰ ἄλλη περίπτωση ζήλειας τὴν ὁποῖαν ἀναφέρει ὁ Σαμφὸρ :

Ἐνας φίλος του, παθολογικὰ ζηλιάρης, ἦταν ἐρωτευμένος μὲ μιὰ κυρί τῆς ἀριστοκρατίας, τὴν δούκισσα ντ' Ὀλον, ποῦ φημιζόταν στὴν ἐποχὴ τῆς γιὰ τὴ μεγάλη τῆς ὄμοι, φιά. Μιὰ μῆρα ὁ Σαμφὸρ εἶδ' ἔχθηκε τὴν ἐπίσκεψιν τοῦ φίλου του αὐτοῦ, ὁ ὁποῖος φαίνονταν ἐξαιρετικὰ παραμύθου.

— Τι σοῦ συνέβη ; τὸν ἐρώτησε ὁ Σαμφὸρ.

— Τελείωσε, φίλε μου... τοῦ ἀπήντησε ὁ ζηλιάρης. Τὸ ἀπεφουισα π.α., θὰ διακόψω κάθε σχέση μὲ τὴν δούκισσα ντ'.

— Καὶ γιατί ; Τὸ σοῦκανε ;

— Τὴν εἶδα, φίλε μου, νὰ χαρεντίζεταί μὲ τὸν ἀνδρα τῆς...

— Ἐ, καὶ τὶ σημασία ἔχει αὐτὸ ;

— Εἶσαι μὲ τὰ καλά σου ! Τὴν πίνω ἐπ' αὐτοφόρῳ νὰ μὲ... ἀπάτῃ μὲ τὸν ἀντρα τῆς, καὶ μ' ἐρωτᾷς τί σημασία ἔχει αὐτὸ !...

Κάποιος γερμανὸς, διηγείται ὁ ἀββᾶ Μπουρντελὸν στὰ «Περίεργα» του, ἐξήλενε... τὸ νερὸ μὲ τὸ ὁποῖον πλενόταν ἡ φίλη του ! Κάποιοι ἄλλοι, περὶ πίσω, δὲν ἀνεχότανε νὰ ὑπάρχουν μὲς στὸ δωμάτιο τῆς φίλης του πίνακες ζωγραφικῆς περιέχοντες... ἀνδρικά προσωπα ! Ὁ Πλοῦτος ἀναφέρει ἕναν ἄλλον ζηλιάρη ποῦ ἀπατοῦσε ἀπὸ τὴν φίλην του νὰ μὴ ἐπικαλεσθῇ, σὺς προσευχῆς τῆς... ἀρσενικοῦς Θεοῦ ἀλλὰ μόνον... Θεός !

Στὸ αἶσθημα τῆς ζηλοτυπίας ὀφείλεται τὸ ἔθιμο ποῦ εἶχαν καθιερώσει οἱ χριστιανοὶ τῆς Συρίας, τοῦ νὰ ἐξομολογοῦνται, δηλαδῆ, οἱ γυναίκες μόνον μεταξύ τους.

Γιὰ τὸν ἴδιον λόγον, τὸ ἴδιο αὐτὸ ἔθιμο ἐπικρατοῦσε καὶ πολὺ παλαιότερα στὸ Περσὶ—πρὸ τῆς ἀνακαλύψεως του ἀπὸ τοὺς Εὐρωπαίους !

*

Ὅταν φίλημα προτεινῇ ἡ πορφόρα τῶν χειλέων, καὶ ἐξογοζόμενα τὰ στήθη ἐσομένης ἀγαστῆς, προκαλοῦσι περιπτώσεις, ὄνειρον δὲν εἶνε πλέον ἡ «Ματαιότης !» δὲν θὰ εἶπῃ καὶ ὁ Ἐκκλησιαστής.

Δ. Παπαρηγόπουλος

Ἐρεῖ ποῦ ἐξησε κανεῖς, ἐκεῖ καὶ ν' ἀποθάνῃ !

Α. Παράσχος

